

GS Beslisdocument: Besluitvorming GS

GS-Vergaderdatum 1 juli 2025	Bespreking Besluitvormend	Vertrouwelijk Nee
Akkoord Concerncontrol Nvt, geen zwaar dossier	Urgent Nee	Case/documentnummer C2357322/ 6138667
Programma Natuur	Portefeuillehouder mevrouw H.I. Roijackers	
Opdrachtgever/Programmamanager 5.1.2.e	Telefoon/email 5.1.2.e 5.1.2.e @brabant.nl	
Auteur 5.1.2.e	Telefoon/email 5.1.2.e 5.1.2.e @brabant.nl	
Onderwerp Plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027		

Voorstel

1. Het plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027 vast te stellen;
2. Provinciale Staten te informeren over het plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027 en hiertoe de Statenmededeling vast te stellen.

Tekst Openbare Besluitenlijst

Herziening provinciaal exotenbeleid vastgesteld

Gedeputeerde Staten hebben het definitieve plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant herziening 2025-2027 vastgesteld. In dit plan is het provinciale exotenbeleid in Noord-Brabant beschreven. Aanleiding voor deze herziening zijn de moties "Een effectiever plan van aanpak invasieve exoten voor Brabant (M140-2023)" en "Meer weerbaar tegen exoten (M78-2025)", de tussenevaluatie van het exotenbeleid van 2024 en landelijke ontwikkelingen ten aanzien van invasieve exoten. Exoten die uitsluitend een risico vormen voor de volksgezondheid zoals bijvoorbeeld tijgermuggen of economische belangen zoals overlast gevende exotische mieren, vallen niet onder het plan van aanpak. Hetzelfde geldt voor klimaatvolgers en inheemse overlast gevende soorten zoals jacobskruiskruid. Verwilderde planten en huisdieren zijn toegevoegd aan het exotenbeleid. Verder maakt provincie Noord-Brabant zich sterk voor een beter (landelijk) meldsysteem voor invasieve exoten.

Naam woordvoerder: 5.1.2.e

Aanleiding en doel

Sinds 2018 is de provincie beleidsverantwoordelijk voor de aanpak van invasieve uitheemse soorten binnen de provincie. Het provinciale exotenbeleid is uitgewerkt in het plan van aanpak invasieve exoten dat in 2020 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Op 3 november 2023 hebben Provinciale Staten een motie ([M140-2023](#)) aangenomen om het bestaande exotenbeleid (het plan van aanpak invasieve exoten) tussentijds te evalueren en herzien. De tussenevaluatie is op 15 oktober door Gedeputeerde staten [gedeeld](#) met Provinciale Staten.

Op 5 november 2024 hebben Provinciale Staten een verzoek ingediend voor een oordeelsvormende themabijeenkomst om in gesprek te gaan over de tussenevaluatie en in het bijzonder de aanpak van de Aziatische hoornaar. Deze themabijeenkomst heeft plaatsgevonden op 14 maart 2025. De conceptversie van het herziene plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant is op 25 februari 2025 vastgesteld door Gedeputeerde Staten en gedeeld met Provinciale Staten via een [Statenmededeling](#). Zowel Provinciale Staten als externe partners hebben de kans gekregen om inhoudelijk te reageren op de conceptherziening. Binnengekomen opmerkingen, waaronder [M78-2025](#), zijn zoveel mogelijk verwerkt in de definitieve herziening, die nu ter besluitvorming voorligt.

Argumenten

1. *Het plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027 vast te stellen.*

1.1 *Diverse landelijke ontwikkelingen geven aanleiding om het plan van aanpak uit 2020 te actualiseren*

Sinds de vaststelling van het plan van aanpak uit 2020 zijn de wettelijke kaders veranderd. Zo is de wet natuurbescherming inmiddels over gegaan in de Omgevingswet. Daarnaast is de Europese unielijst geactualiseerd waardoor verschillende nieuwe soorten zijn overgedragen aan de provincies, of nog worden overgedragen. Daarnaast kent de Aziatische hoornaar sinds 2021 niet langer een uitroeiingsopgave, maar een beheeropgave. Naast veranderende wettelijke kaders, is ook het beleidsveld in beweging. In 2024 is het interprovinciale ambitiedocument opgesteld waarin de provincies hun gezamenlijke uitgangspunten en ambities ten aanzien van invasieve exoten beschrijven. Hierin is onder andere benadrukt dat de provincies voor de aanpak van invasieve exoten handelen vanuit hun taken en belangen ten aanzien van biodiversiteit.

1.2 *De herziening beschrijft en onderbouwt op welke wijze invulling wordt gegeven aan de beschikbaar gestelde middelen uit de Perspectiefnota 2025*

Bij de overdracht van het exotendossier van het Rijk naar de provincies zijn geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld door het Rijk. Voor de aanpak van invasieve exoten zijn in de Perspectiefnota 2025 apart middelen beschikbaar gesteld. Het plan van aanpak geeft inzicht op welke wijze de middelen worden ingezet.

1.3 *Het betreft een adaptief plan dat over twee jaar wordt opnieuw wordt geëvalueerd*

Ons beleid is adaptief, we richten onze investeringen en capaciteit op de plaatsen en soorten waarbij de ecologische, economische en maatschappelijke druk het hoogst is, bekijken periodiek wat er meer of minder nodig is en zijn continu alert op introductie van nieuwe bedreigingen. In 2027 (einde looptijd van dit plan, maar nog voor de Collegewisseling), kijken we evaluerend naar de (tussen)resultaten.

1.4 *De interne tussenevaluatie van het exotenbeleid gaf aanleiding om het plan van aanpak te herzien.*

Het plan van aanpak uit 2020 is opgesteld toen de aanpak van invasieve exoten nog een nieuw beleidsveld was voor de provincies en waarover aanvankelijk nog weinig kennis en ervaring voorhanden was. Hierdoor is het belangrijk om met de inmiddels opgedane kennis en ervaringen het plan van aanpak tussentijds te evalueren en bij te sturen. Uit de tussenevaluatie komen verschillende verbeterpunten en aanbevelingen naar voren, welke zijn verwerkt in de herziening. Zo zijn de rollen en verantwoordelijkheden van verschillende partijen duidelijker toegelicht in de herziening en wordt voor de Brabantse zorgsoorten een prioritering aangebracht waardoor meer aandacht is voor opkomende soorten. Door deze soorten preventief aan te pakken kunnen toekomstige kosten en schades voorkomen worden.

1.5 *Binnengekomen reacties van partners op de eerder vastgestelde conceptherziening, zijn verwerkt in de definitieve versie.*

De conceptherziening is gedeeld met verschillende partners en gespecialiseerde organisaties. Een deel van deze partners heeft aanvullende input geleverd voor de definitieve herziening. In de statenmededeling is beschreven welke partijen zijn benaderd en op welke punten het concept is aangepast naar aanleiding van de binnengekomen reacties.

2. *Provinciale Staten hierover te informeren en hiertoe de Statenmededeling vast te stellen.*

2.1 *Provinciale Staten hebben veel interesse in het exotendossier en aan hen is toegezegd om hen te blijven informeren over der herziening van het exotenbeleid.*

Gedeputeerde Staten zijn via Motie M140-2023 verzocht om het exotenbeleid tussentijds te evalueren en te herzien en er heeft op verzoek van Provinciale Staten op 14 maart 2025 een oordeelsvormende themabijeenkomst plaatsgevonden over invasieve exoten.

De conceptversie van het plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027 is op 25 februari 2025 vastgesteld door Gedeputeerde Staten en gedeeld met Provinciale Staten via een statenmededeling. Daarbij is toegezegd dat Provinciale Staten wordt geïnformeerd over de herziening van het exotenbeleid.

Kanttekeningen

1. *De herziening van het plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant vast te stellen.*

1.1 *Kostenbeheersing*

De bestrijding van invasieve exoten is een relatief nieuw beleidsveld voor de Provincie Noord-Brabant. Hierdoor zijn er nog weinig financiële ervarings- en kerngegevens beschikbaar. Van tevoren kan niet worden ingeschat waar en in welke mate een invasieve exoot aanwezig is, net als de benodigde maatregelen. Voor verschillende wijdverspreide soorten zijn bovendien nog geen effectieve bestrijdingsmethodes voorhanden, waardoor het mogelijk is dat een bestrijdingsactie meerdere keren moet worden herhaald. De beschikbare middelen zijn beperkt en daarom maatgevend voor de mate waarin het exotenbeleid kan worden uitgevoerd. Het plan van aanpak geeft hierbij een duidelijke prioritering en rolverdeling op basis waarvan scherpe keuzes kunnen worden gemaakt.

De prioritering van de aanpak van invasieve exoten in het plan van aanpak is gericht op preventie en vroegtijdig ingrijpen zodat met een beperkte inzet van middelen toekomstige kosten zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarnaast zijn de provincies met het Rijk in overleg over aanvullende financiële middelen voor de aanpak van invasieve exoten.

1.2 *Personele capaciteit*

De aanpak van invasieve exoten omhelst een breed takenpakket dat onder andere monitoring, het uitvoeren van bestrijdings- of beheersmaatregelen voor diverse soorten en het vervullen van een regierol met aandacht voor kennisdeling, communicatie en het opzetten van samenwerkingsverbanden. Daarnaast is het exotendossier een dynamisch dossier. Nieuwe vestigingen en de daarbij behorende uitroeisacties of de daarbij behorende maatschappelijke en politieke aandacht kunnen niet altijd van tevoren worden voorzien en kunnen om (tijdelijke) extra capaciteit vragen. De beschikbare capaciteit is beperkt en is daarom maatgevend voor de mate waarin het exotenbeleid kan worden uitgevoerd. Het plan van aanpak geeft hierbij een duidelijke prioritering en rolverdeling.

1.3 *Draagvlak en bestuurlijke risico's*

Het draagvlak voor de bestrijding van invasieve plantensoorten en insecten zoals de Aziatische hoornaar is over het algemeen groot. Bij invasieve diersoorten ligt dit anders. Zeker wanneer niet duidelijk wordt uitgelegd waarom deze soorten moeten worden bestreden.

Hierdoor kan een bestuurlijk risico ontstaan wanneer onpopulaire maatregelen moeten worden genomen (bijvoorbeeld het doden van zoogdieren). Adequate communicatie is van groot belang in de aanpak van invasieve diersoorten. Hiervoor is aandacht in het plan van aanpak

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn wettelijk bevoegd om het aantal invasieve exoten zoveel mogelijk terug te brengen. Deze wettelijke bevoegdheid volgt uit artikel 2.18 (lid 1, sub g onder 3) van de Omgevingswet en artikel 3.67 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Gedeputeerde Staten informeren hierbij Provinciale Staten over de voortgang van de herziening van het exotenbeleid.

Financiën en relatie met begroting

In de herziening is beschreven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de middelen voor de aanpak van invasieve exoten uit de Perspectiefnota 2025. De bedragen zijn gebaseerd op een inschatting van de kosten voor de benodigde onderzoeken en bestrijdingsacties.

De herziening beschrijft de kosten van noodzakelijke en urgente acties die volgen uit onze wettelijke taken ten aanzien van invasieve exoten. Overige acties kunnen pas worden uitgevoerd wanneer structureel budget beschikbaar komt (vanuit het Rijk). Hierover zijn de provincies in gesprek met het Rijk. In de Voorjaarsbesluitvorming van het Rijk is landelijk incidenteel €9,2 miljoen gereserveerd voor de aanpak van invasieve exoten (moet nog mee worden ingestemd). Dit is een klein deel van de eerder door provincies geraamde benodigde structurele middelen voor de aanpak van invasieve exoten.

Het Rijk en de provincies maken nog afspraken over de wijze waarop de gereserveerde middelen het best kunnen worden verdeeld en ingezet. Zodra daarover meer duidelijkheid komt voor Brabant kan worden bezien wat incidenteel aanvullend kan worden gedaan.

In 2025-2027 wordt zowel invulling gegeven aan de middelen uit de Perspectiefnota als eerder gereserveerde middelen uit de post Natuurwet. De middelen uit de post Natuurwet worden ingezet op de (lopende) meerjarige bestrijding van de Aziatische hoornaar.

Kosten/opbrengsten verbonden aan dit voorstel

Jaar	Bedrag	Ten laste/gunste van post	Product
2025-2027	€ 625.000	0003043 Bestrijding invasieve exoten	040202 Robuuste natuur

Risico's en gevolgen

Juridisch:

Er zijn geen juridische risico's

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Financieel:

Bij de Perspectiefnota 2025 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van invasieve exoten (€625.000). In het Plan van aanpak is opgenomen hoe deze middelen worden ingezet. Vanuit het budget Natuurwet zijn eerder middelen beschikbaar gesteld en ingezet op bestrijding Aziatische Hoornaar.

Voor een robuuste aanpak van invasieve exoten zijn structurele middelen nodig. In het traject van Structureel financieren als onderdeel van de Perspectiefnota 2026 zijn structurele middelen

beschikbaar gemaakt voor het structureel dekken van de inzet op invasieve exoten na 2027 (€156.250 per jaar).

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Europees:

Inzet van middelen is zoals gezegd gekoppeld aan de wettelijke taken van de provincie op dit vlak, danwel vanuit eigenaarschap van gronden. Inzet gebeurt waar nodig conform de geldende aanbestedingsregels. Daarom is er geen sprake van staatssteun

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Strategie & Kennis:

De resultaten van de eerder uitgevoerde tussenevaluatie zijn gebruikt bij de totstandkoming van de herziening van het exotenbeleid.

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Personele capaciteit:

Niet van Toepassing

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Concerncontrol:

Niet van toepassing. Geen zwaar dossier

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Actieve communicatie:

De provinciale website wordt op dit thema actueel gehouden. Zodra de herziening definitief is vastgesteld is dit opnieuw een communicatiemoment, ook voor bredere publiekscommunicatie. Daarnaast vloeien overige communicatieactiviteiten voort uit het plan van aanpak.

Opgesteld in samenwerking met: 5.1.2.e

Urgent

Nee

Bijlage(n)	Corsa stuknummer document	Bijvoegen voor GS
Plan van aanpak invasieve exoten Noord-Brabant, herziening 2025-2027	6140957	Ja
Statenmededeling	6138441	Ja